

ODPOROVATEĽNOSŤ A NEÚČINNOSŤ PRÁVNÝCH ÚKONOV

Branislav Pospíšil, 2019

Prehľad

- Historické súvislosti
- Odporovateľnosť všeobecne
- Odporovanie podľa Občianskeho zákonníka / ZKR
- Judikatúra
- Praktické príklady
- Rekodifikácia občianskeho práva
- Diskusia

Historické súvislosti

- I. ČSR (64/1931 Sb)
- Stredný Občiansky zákonník (141/1950 Zb)
- ZKV
 - od 1/10/1991
- Občiansky zákonník
 - od 1/1/1992 (509/1991 Zb)
- ZKR
 - nový koncept odporovateľnosti
- **Rekodifikácia**

Funkcia

- Ochrana individuálneho veriteľa (mimo konkurzu)
- Ochrana všetkých veriteľov (v konkurze)
- Ktorých veriteľov by filozoficky mala chrániť a ktorých chráni (splatných, nesplatných, vykonateľných)
- Postihuje beneficentov / nie dlžníka
- Môže sa dovolávať iba veriteľ ...
- Neskúma sa naliehavý právny záujem

Odporovať možno každému pú

- jednostrannému, viacstrannému
- odplatnému, bezodplatnému
- typickým, atypickým, kombinovaným
- i.o. leasingova zmluva, splnenie záväzku, vzdanie sa práva

Relatívna neúčinnosť p.ú.

- Neúčinnosť iba inter partes (A – B – C)
- Neplatí automatické reťazenie neúčinnosti na rozdiel od neplatnosti ale vyžaduje sa vedomosť nástupcu
- Ako to funguje v konkurze

Dobromysel'nost'

- Ďalší v rade sú chránení dobromysel'nosťou
- V určitých okolnostiach aj prvý v rade
- Objektívne vs. subjektívne hodnotenie

Neplatnosť vs. odporovateľnosť

- Neplatnosť p.ú. predchádza neúčinnosti
- Aké to môže mať konzekvencie ...
- Absolútne odlišné právne následky (pozor)
- Absolútna neplatnosť, relatívna neplatnosť
- Odstúpenie od zmluvy (ex tunc/ex nuc)
- Doktrína platnosti pú vs odporovateľnosť
 - Ukrátenie veriteľa by nemalo byť saturované cez neplatnosť právneho úkonu ale cez odporovateľnosť/ na to ten inštitút slúži
 - Rôzna judikatúra / niekedy zmätok v ochrane

Ukrátenie veriteľ'a

- Otázka ekvivalentnosti právneho úkonu
 - Vyžaduje sa reálne protiplnenie
 - Nepostačuje obsahová ekvivalentnosť
 - Otázka predĺženia
- Musí existovať v čase p.ú.
- Objektívna stránka... dokazuje ale veriteľ'...
- Inak v konkurze + príklady

Vymáhateľná pohľadávka

- Rôzna interpretácia v judikatúre
- Historické súvislosti
- Asi príklon k českej judikatúre
 - vykonateľná pohľadávka
 - Vykonateľnosť postačuje v čase rozhodnutia súdu
- Prerušenie konania
- Inak v konkurze
- Reštrukturalizácia

Lehoty

- Lehoty podľa OZ
 - 3 roky spätne / inak preklúzia
- Lehoty podľa ZKR
 - spätne
 - na uplatnenie práva

Aktívna vecná legitímácia

- Veriteľ
 - Vymáhateľná pohľadávka
 - Ukrátenie
- Inak v konkurze
 - Najprv správca, potom veriteľ

Pasívna vecná legitímácia

- Beneficient
- Ten kto mal z odporovateľého pu prospech
 - Kto pú dohodol
 - V prospech koho dlžník jednostranný pu urobil
 - Kto priamo nadobudol z pú prospech

Sekundárna pasívna vecná legitímácia

- Dedič
- Právny nástupca
- Proti tretím osobám len vtedy ak im boli známe okolnosti odôvodňujúce odporovateľnosť pú proti ich predchodcovi

Objektívne a subjektívne skutkové podstaty

- Objektívne skutkové podstaty
 - Nevyžaduje sa úmysel dlžníka
 - Nevyžaduje sa vedomosť druhej strany
- Subjektívne skutkové podstaty
 - Vyžaduje sa úmysel dlžníka
 - Vyžaduje sa vedomosť druhej strany

Subjektívne skutkové podstaty

- Úmysel dlžníka ukrátiť veriteľa
- Vedomosť druhej strany
- Dokazuje veriteľ
- Inak v prípade blízkych osôb
 - Úmysel dlžníka a vedomosť druhej strany sa predpokladá
 - Môže sa vyviniť ak druhá strana ani pri náležitej starostlivosti úmysel dlžníka ukrátiť veriteľa nemohla poznať
- Obdobne u majetkovo a personálne prepojených PO

Prevzatie záväzku

- Prevzal záväzok bez primeraného protiplnenia
 - spôsobil platobnú neschopnosť
 - Úmysel zmať platbu inému veriteľovi
 - Úmysel prevziať dlh ktorý dlžník nebude schopný splniť

Objektívne skutkové podstaty

- Typicky v konkurze
- Právny úkon bez primeraného protiplnenia
- Zvýhodňujúci právny úkon

Zložité transakcie ...

- Ako ich posudzovať (rôzny prístup)
 - Posudzovať komplexne
 - Posudzovať individuálne

Dôsledok odporovania pú

- Postihuje to čo ušlo
- Náhrada ak to nie je možné (sekundárne)
- Otázka vrátenia vzájomného protiplnenia

Občiansky zákonník

Konkurz

- Právny úkon bez primeraného protiplnenia
- Zvýhodňujúci právny úkon
- Ukracujúci právny úkon

Osobný bankrot

- odporuje sa podľa občianskeho zákonníka
- špecifiká

Reštrukturalizácia

- odporuje sa podľa občianskeho zákonníka
- špecifiká

Odporovateľnosť / Zákonná neúčinnosť

- Odporovateľnosť
 - rozvinutá právna úprava
- Zákonná neúčinnosť (špecifikum)
 - skúpa právna úprava

Intertemporalita

- Pravidlá hmotného práva
- ÚS SR už otázku riešil v novele ZKV
- Ako otázku riešiť ak chýbajú prechodníky

Ďakujem za pozornosť !

JUDr. Branislav Pospíšil